

МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність статті полягає в тому, що мотиваційний компонент професійної готовності майбутнього фахівця з документознавства та інформаційної діяльності є одним з ключових компонентів.

Мета статті – з'ясувати роль та значення мотиваційного компонента професійної готовності майбутнього фахівця-документознавця.

У наш час перед вищою освітою постає завдання сформувати компетентного й професійно підготовленого фахівця до майбутньої професійної діяльності, із наявністю таких якостей, як професіоналізм, діловитість, мобільність, уміння працювати, швидко орієнтуватися в ситуації, приймати самостійні рішення, самовдосконалення. Усе це можливе лише при усвідомленні мотивації студентів до навчання.

Проблема мотивації навчання є однією з центральних у педагогіці, оскільки і результат, і процес засвоєння знань значною мірою залежать від залучення студентів у навчальний процес, зацікавленості того, хто навчається.

Сьогодні проблема мотивації студентів до навчальної діяльності у ВНЗ є найбільш значущою й актуальною.

Безперечно, формування особистості людини відбувається упродовж усього її життя, але саме у вищій школі закладаються основні особисті якості фахівця, а вже в подальшій професійній діяльності відбувається подальша шліфовка як особистості. До числа найважливіших якостей особистості сучасного фахівця можна віднести ініціативу та відповідальність, компетентність, спрямованість до новаторських рішень, потреба в постійному оновленні своїх знань. У процесі навчання студент зіштовхується з низкою проблем, психолого-педагогічний аспект яких пов'язаний із пристосуванням до нової ситуації, принципово відрізненої від шкільної формами та методами організації навчального процесу. Ця новизна та пов'язані з нею труднощі створюють свого роду бар'єр, який повинен бути подоланий. З цього слідує, що в розвитку особистості майбутнього фахівця важливе значення має формування позитивних мотивів та дійсних цілей, оскільки мотиви та цілі є важливими детермінантами навчальної діяльності.

Структура мотивів студента, сформована під час навчання, стає стрижнем особистості майбутнього фахівця. Отже, розвиток позитивних навчальних мотивів – невід'ємна складова частина у процесі навчання студента як особистості.

У філософській енциклопедії термін „мотив” визначається як не лише внутрішній процес і не будь-який імпульс, який виникає в особистості, а явище, об'єктивна основа якого міститься в зовнішньому світі. Лише тоді, коли матеріальні та ідеальні об'єкти зовнішнього світу набувають для людини особливої значущості, „особистісного змісту”, вони спонукають її до дії. Мотив, таким чином, – це спонукання, сукупність внутрішніх психологічних умов, що викликають спрямованість і керують діями, вчинками людини” [4, с. 509].

Найбільш повне визначення мотиву пропонує Л. Божович. Дослідниця пояснює мотив як те, заради чого здійснюється діяльність, мотивом можуть поставати предмети зовнішнього світу, уявлення, ідеї, почуття і переживання [1].

Як стверджує О. Леонтьєв, мотив – це усвідомлена потреба, яка викликає активність людини й визначає спрямованість цієї активності. При чому, мотивом постає не сама потреба, а предмет потреби, тобто за мотивом слід розуміти саме певну потребу [2].

У психологічній науці проблема мотивації і мотивів є однією з головних, за допомогою якої розкривається сутність людських дій і вчинків. Величезну кількість

наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників присвячено дослідженню проблем мотиву й мотивації (Б. Ананьєв, В. Асєєв, Л.Божович, Г. Костюк, Є. Ільїн, К. Левін, В. Ковальов, А. Маркова, А. Маслоу, Дж. Аткинсон, С. Рубіншейн, К. Судаков, Д. Узнадзе, П. Якобсон та ін.).

На думку А. Маркової, мотивація навчання складається з низки спонукань (потреби й смисл навчання, його мотиви, цілі, емоції, інтереси), які постійно змінюються і вступають у нові зв'язки один з одним. Тому становлення мотивації – це не просте зростання позитивного або посилення негативного ставлення до навчання, а ускладнення структури мотиваційної сфери, спонукання, що належать до неї, поява нових, більш зрілих, інколи суперечливих відношень між ними [3].

О. Леонт'єв розглядає мотивацію як внутрішній стан особистості, що спонукає до активності чи руху та скеровує її поведінку в напрямі досягнення цілей [2].

Професійні знання, уміння та навички студента можуть бути реалізовані тільки в такій професійній діяльності, рівень якої залежатиме від того, наскільки вона особистісно важлива для нього. Насправді, можна володіти необхідними професійними здібностями, знаннями, уміннями, навичками, але ніколи їх не застосовувати через відсутність бажання і потреби в цьому. Залежно від характеру діяльності фахівця реалізується його професійний потенціал, професійні цілі, установки, творчі задатки. Саме усвідомлення мотивації до майбутньої професійної діяльності спонукає майбутнього фахівця-документознавця до цієї діяльності, надаючи в майбутньому можливість подальшого професійного зростання. А відсутність мотивації у студентів навчання знизить, а то взагалі може знищити усі спроби.

Таким чином, мотиваційний компонент містить у собі професійні установки, інтереси, прагнення займатися професійною діяльністю. Основою є особисте прагнення людини застосовувати свої знання в обраній професійній сфері. Зазначений компонент виражає позитивне ставлення до професії, бажання вдосконалювати свою підготовку.

Література

1. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. – М. : Просвещение, 1968. – С. 39 – 124.
2. Леонт'єв А. Н. Деятельность, сознание, личность / А. Н. Леонт'єв. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
3. Маркова А.К. Формирование мотивации учения: Книга для учителя / А.К. Маркова, Т.А. Матис, А. Б. Орлов. М. : Просвещение. 1990. – 191 с.
4. Философская энциклопедия : в 5 т. / под. ред. Ф. В. Константинова. – М. : Сов. энцикл., 1964. – Т. 3. – 584 с.